

יום ה', כ"ד בתמוז תשס"ו (20 ביולי)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

"דע את עמך" [המשך המסע לקהילות תפוצות ישראל...]

יהדות איראן היא אחת הקהילות היהודיות הגדולות מבין הקהילות היהודיות באסיה. בעבר נקראו יהודי איראן יהודי פרס שכן בעבר הייתה איראן לב האימפריה הפרסית. לפי המקרא, היהודים הראשונים שהגיעו לאזור פרס היו חלק מבני עשרת השבטים שהוגלו לשם על ידי האשורים, לאחר חורבן ממלכת ישראל בשנת 772 לפנה"ס. גורלם של יהודים אלה אינו ידוע עד ימינו.

לאחר חורבן ממלכת יהודה, גל חדש של יהודים הוגלה לאזור פרס על ידי צבאות בבל. נראה, לפי המסורת היהודית, שהיהודים הקימו קהילות חזקות. דוגמה לכך ניתן למצוא במסורת **שאיספהאן** נקראה בעבר "יהודייה" ושהיא הוקמה על ידי גולי יהודה. אסמכתה נוספת לכך ניתן למצוא בתיאור של מגילת אסתר, שלפיו התקיימה בפרספוליס (שושן הבירה) קהילה יהודית שנהנתה משוויון זכויות. שינוי דרמטי במצבם של היהודים קרה בשנת 538 לפנה"ס כאשר התיר כורש מלך פרס ליהודים לחזור למולדתם. גם **לאחר שיבת ציון** נשארה קהילה יהודית בפרס.

לאחר הכיבוש המוסלמי-הערבי בשנת 636, חלה הרעה במצבה של הקהילה. בתקופה זו נודעה **לקראים** השפעה על הקהילה לאורך תקופה ארוכה. במאה ה-8 הופיע בקרב יהודי פרס **משיח שקר**, **החייט אבו-עיסא מאספהאן**, שניסה לדחוק ביהודים להצטייד בנשק ולמרוד בערבים המוסלמים. בסופו של דבר המרד יצא אל הפועל, אולם הוא נכשל כישלון חרוץ והיהודים סבלו רבות בעקבותיו.

החל משנת 1100 החלו יהודים מאיראן להקים קהילות יהודיות לאורך נתיבי הסחר לסין והמזרח הרחוק. בין השנים 1221 ו-1258 נכבש אזור איראן המודרנית על ידי האימפריה **המונגולית**. תחת שלטון המונגולים השתפר מצב היהודים, וחלקם הגיעו לעמדות בכירות בשלטון המקומי. בין השנים 1501 ל-1736 הורע מצב היהודים באיראן לאחר שהשושלת **הסאפאווית** השתלטה על איראן, השליטה את הזרם **השיעי** כדת המדינה, ועודדה פרעות אלימות בקרב האוכלוסייה היהודית.

בערך באמצע המאה ה-19 החלו יהודי אירופה להתעניין בגורל אחיהם באיראן, וביקשו מנאצר א-דין לשפר את מצב היהודים. בשנת 1884 התבצע טבח אכזרי ביהודי בארפורוש. בערך באותה התקופה החלה הגירה יהודית מאיראן לארץ ישראל במקביל לעלייה הראשונה מאירופה ולעליית '**אעלה בתמר**' מתימן. עם השנים, לקראת סוף המאה ה-19, השתפר מצב היהודים במדינה, והם החלו לקבל זכויות בדרכם לאמנציפציה. בשנת 1898 נפתח בטהראן בית הספר של "כל ישראל חברים" [Alliance].

לאחר עליית שושלת המלוכה האחרונה בפרס זכו יהודי איראן לאמנציפציה מלאה. בתחילת המאה ה-20 החלו יהודי איראן להתעניין בציונות ואף פורסמו מספר ספרים ציוניים בפרסית. ערב הקמת המדינה היו בארץ-ישראל כ-20,000 יהודים מאיראן

"לו-עמי שמע לי ישראל בדרך יהלכו. כמעט אויביהם אכניע ועל צריהם אשיב יד"

מתוך פרק התהלים [פ"א 14-15] שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **חמישי** בשבת

כניסת השבת (ב"ש): 19²¹ (י-ם): 19⁰⁷ (ת"א): 19²³ (חיפה): 19¹⁶

צאת השבת (ב"ש): 20¹⁸ (י-ם): 20²⁴ (ת"א): 20²⁶ (חיפה): 20²⁸

פרשת השבוע: **"מטות-מסעי"** [במדבר ל" 2 – ל" 13] **יום נעים ושבת שלום ומבורך!**

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל.

יום ה', כ"ד בתמוז תשס"ו (20 ביולי)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

וכ-100,000 יהודים באיראן. עד לשנת 1968 עלו ארצה כ-70,000 מיהודי איראן, מתוכם כ-10,000 יהודים חוזרים לאיראן. באיראן של שנת 1990 נותרו רק כ-25,000 יהודים, וכיום יש באיראן כ-20,400 יהודים.

למרות שאיראן התנגדה להקמת מדינת ישראל, נרקמו בין שתי המדינות יחסים טובים לא-רשמיים. לאחר מלחמת ששת הימים ב-1967 הוזרם בעזרת קצא"א (קו צינור הנפט אילת-אשקלון) נפט איראני רב לשוקי אירופה. באיראן גם פעלו חברות בנייה ישראליות. לאחר עליית חומייני לשלטון והצהרתו שהוא תומך בחיזבאללה ותומך בכיבוש ירושלים מידי הציונים, נותקו היחסים בין שתי המדינות וסכנה כיום מרחפת על היהודים שם [וגם כאן. מג]

[<http://he.wikipedia.org/wiki>]

"לו--עמי שמע לי ישראל בְּדַרְכֵי יְהוָה. כְּמַעַט אוֹיְבֵיהֶם אֶכְנֶיעַ וְעַל צָרֵיהֶם אָשִׁיב יָדִי"

מתוך פרק התהלים [פ"א 14-15] שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **חמישי** בשבת

כניסת השבת (ב"ש): 19²¹ (י-ם): 19⁰⁷ (ת"א): 19²³ (חיפה): 19¹⁶

צאת השבת (ב"ש): 20¹⁸ (י-ם): 20²⁴ (ת"א): 20²⁶ (חיפה): 20²⁸

פרשת השבוע: **"מטות-מסעי"** [במדבר ל' 2 – ל"ו 13] **יום נעים ושבת שלום ומבורך!**

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל.